

ПОГОДЖУЮ:

Заступник Голови
Фонду державного майна України

Наталія ПАНОВА

«03» червня 2026 року

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Перший віцепрезидент
Національного університету
«Києво-Могилянська академія»
Денис АЗАРОВ

«19» травня 2026 року

**СПЕЦІАЛЬНА ТЕМАТИЧНА ПРОГРАМА ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ
ОЦІНЮВАЧІВ «ОЦІНКА УПУЩЕНОЇ ВИГОДИ: ВТРАТИ БІЗНЕСУ
ВНАСЛІДОК ЗБРОЙНОЇ АГРЕСІЇ»**

I. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ПРОГРАМУ.

Назва програми	СПЕЦІАЛЬНА ТЕМАТИЧНА ПРОГРАМА ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ОЦІНЮВАЧІВ «ОЦІНКА УПУЩЕНОЇ ВИГОДИ: ВТРАТИ БІЗНЕСУ ВНАСЛІДОК ЗБРОЙНОЇ АГРЕСІЇ»
Напрямок	Оцінка бізнесу, інтересів у бізнесі, фінансових інструментів та нематеріальних активів, у тому числі прав на об'єкти інтелектуальної власності
Рівень	Програма підвищення кваліфікації (неформальна освіта)
Рік розробки	2026 рік
Документ, що видається	Власний освітній документ програм професійної та неперервної освіти Національного університету «Києво-Могилянська академія» – Сертифікат про навчання
Категорія слухачів	Оцінювачі, які мають кваліфікаційне свідоцтво оцінювача (КСО): - за напрямом 3 «Оцінка бізнесу, інтересів у бізнесі, фінансових інструментів та нематеріальних активів, у тому числі прав на об'єкти інтелектуальної власності»; - за напрямом 2 «Оцінка цілісних майнових комплексів, поїв, цінних паперів, майнових прав та нематеріальних активів, у тому числі прав на об'єкти інтелектуальної власності» та спеціалізаціями в межах напрямку: 2.1; 2.2.
Форма навчання	Очна / Навчання у режимі відеоконференцз'язку

Загальний обсяг	10 годин, в тому числі: 8 аудиторних годин і 2 години самостійної роботи
Кількість кредитів ЄКТС	0,3 кредита ЄКТС
Мінімальна/максимальна кількість осіб у групі	10 – 60 осіб
Форми роботи	Лекції, дискусії
Організатор	Національний університет «Кієво-Могилянська академія» (НаУКМА)
Місце проведення	Конференц-зала № 306 або 7 корпус НаУКМА, ауд. 401/zoom 04070, вул. Волоська, 12/4, Київ
Контактна особа	ЖЕЛЯБОВСЬКА Яна Олегівна +380660064911
Розробник програми / Викладач	КРАВЕЦЬ Андрій Володимирович, МАКСИМОВ Степан Йосипович, СЕРДЮКОВА Інна Василівна Викладачі у подальшому забезпечуватиме консультативний супровід слухачів, надаватиме практичні роз'яснення застосування методичних підходів, аналізу вихідних даних, оформлення результатів оцінки та вирішення типових практичних питань, що виникають у процесі професійної діяльності. Консультативний супровід забезпечуватиметься шляхом надання письмових консультацій у разі звернення слухачів до викладачів електронною поштою.
Методичне забезпечення	Презентації з основними тезами та схемами. Роздаткові матеріали: структура звіту, шаблони, робочі таблиці, акти огляду, джерела інформації та ін.

II. АНОТАЦІЯ ПРОГРАМИ.

Спеціальна тематична програма підвищення кваліфікації оцінювачів «ОЦІНКА УПУЩЕНОЇ ВИГОДИ: ВТРАТИ БІЗНЕСУ ВНАСЛІДОК ЗБРОЙНОЇ АГРЕСІЇ» розглядає практичні питання застосування «Методики визначення шкоди та обсягу збитків, завданих підприємствам, установам та організаціям усіх форм власності внаслідок знищення та пошкодження їх майна у зв'язку із збройною агресією Російської Федерації, а також упущеної вигоди від неможливості чи перешкод у провадженні господарської діяльності» (далі за текстом – «Методика № 3904/1223») для визначення розміру упущеної вигоди бізнесу, зокрема у випадках неможливості чи перешкод у провадженні господарської діяльності внаслідок збройної агресії, втрати або зупинення бізнесу, зменшення обсягів діяльності, втрати ринків збуту, клієнтів, контрактів, активів, логістичних можливостей, релокації бізнесу, обмеження або відсутність доступу до майна, а також втрат, пов'язаних із фінансовими інструментами, нематеріальними активами та об'єктами інтелектуальної

власності. У межах програми розглядаються підходи до формування доказової бази, аналізу фінансової та управлінської звітності, договорів, контрактів, виробничих планів, управлінської та ринкової інформації, побудови моделей, застосування дисконтування або компаундування, а також типових помилок, що виникають під час підготовки звітів про оцінку упущеної вигоди.

III. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ПРОГРАМИ.

Мета програми, поглиблення професійних знань та практичних навичок оцінювачів при визначенні розміру упущеної вигоди від неможливості чи перешкод у провадженні господарської діяльності відповідно до вимог Методики № 3904/1223, з урахуванням фінансової, правової, договірної, виробничої, ринкової та іншої доказової інформації.

Основні завдання програми:

- сформулювати практичне розуміння упущеної вигоди, як виду збитків, що потребує документального підтвердження, економічного обґрунтування та встановлення причинно-наслідкового зв'язку;
- навчити визначати період збитків, базовий сценарій діяльності у звичайних умовах ведення бізнесу та фактичний сценарій діяльності після настання події;
- поглибити навички аналізу фінансової, бухгалтерської, податкової, управлінської, договірної та виробничої документації;
- відпрацювати підходи до оцінки упущеної вигоди у випадках втрати бізнесу, зупинення діяльності, втрати ринків, клієнтів, контрактів або виробничих потужностей;
- розглянути практичні питання оцінки втрат, пов'язаних із фінансовими інструментами, нематеріальними активами та втратою економічних вигід від їх використання;
- систематизувати підходи до оцінки втрат, пов'язаних з об'єктами інтелектуальної власності та ін.;
- сформулювати практичні навички розроблення фінансової моделі для розрахунку упущеної вигоди, аналізу та перевірки вихідної інформації, а також побудови грошових потоків суб'єкта господарювання;
- розглянути типові помилки у звітах про оцінку упущеної вигоди та відпрацювати практичні кейси.

IV. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ І СПЕЦІАЛЬНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ.

Оновлення, поглиблення знань та практичних навичок оцінювача. За результатами навчання слухачі навчаться:

- розкривати зміст методичних засад оцінки упущеної вигоди відповідно до вимог Методики № 3904/1223;
- уміти формувати доказову базу для підтвердження неможливості чи перешкод у провадженні господарської діяльності;
- аналізувати фінансову звітність, договори, замовлення, виробничі плани, управлінські дані та ринкову інформацію;

- визначати базовий сценарій діяльності у звичайних умовах ведення бізнесу, фактичний сценарій після настання події тощо;
- розраховувати упущену вигоду з урахуванням доходів, витрат, інших прогнозних показників;
- оцінювати втрати, пов'язані з бізнесом, фінансовими інструментами, нематеріальними активами та об'єктами інтелектуальної власності (ОІС);
- оформлювати результати оцінки у послідовній, обґрунтованій та доказовій формі, придатній для використання замовником, адвокатами, судами, рецензентом іншими користувачами звіту.

Спеціальні компетентності. Слухачі набудуть здатності:

- застосовувати положення Методики № 3904/1223 при визначенні розміру упущеної вигоди;
- аналізувати достатність і надійність вихідної інформації;
- встановлювати причинно-наслідковий зв'язок між збройною агресією, неможливістю або перешкодами у діяльності та втратою економічних вигід;
- будувати фінансові моделі розрахунку упущеної вигоди;
- працювати з кейсами втрати бізнесу, фінансових активів, нематеріальних активів та об'єктів інтелектуальної власності;
- виявляти типові помилки, необґрунтовані прогнози та слабкі місця доказової бази;
- готувати звіт про оцінку з належним розкриттям вихідних даних, припущень, обмежень, розрахунків і висновків.

V. СТРУКТУРА ПРОГРАМИ.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Форма проведення
1	Тема 1. Методичні засади оцінки упущеної вигоди згідно Методики № 3904/1223	1,0	Лекція / дискусія
2	Тема 2. Втрата бізнесу та неможливість провадження господарської діяльності: ідентифікація події, формування доказової бази	1,0	Лекція / дискусія
3.	Тема 3. Практичні аспекти фінансового моделювання упущеної вигоди	1,0	Лекція / практичне заняття
4.	Тема 4. Втрати, пов'язані з фінансовими інструментами та нематеріальними активами у структурі бізнесу	1,0	Лекція / дискусія
5.	Тема 5. Упущена вигода від втрати або обмеження використання об'єктів інтелектуальної власності	1,0	Лекція / дискусія

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Форма проведення
6.	Тема 6. Розгляд практичних кейсів: розрахунок упущеної вигоди, побудова моделей, перевірка вихідних даних	1,0	Дискусія / практичне заняття
7.	Тема 7. Нюанси оцінки упущеної вигоди збиткових підприємств відповідно до Методики № 3904/1223	1,0	Лекція / дискусія / практичне заняття
8.	Тема 8. Типові помилки, виявлені при рецензуванні звітів та захист звіту з упущеної вигоди	1,0	Дискусія / практичне заняття
РАЗОМ:			
	Всього годин (аудиторних):		8,0
	Самостійна робота слухачів:		2,0
	Всього кредитів ЄКТС:		0,3

VI. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Тема 1. Методичні засади оцінки упущеної вигоди згідно Методики № 3904/1223.

Тема присвячена розгляду упущеної вигоди, що виникає внаслідок неможливості чи перешкод у провадженні господарської діяльності у зв'язку зі збройною агресією Російської Федерації. У межах теми аналізуються вимоги Методики № 3904/1223 до визначення упущеної вигоди, складу вихідних даних, необхідності документального підтвердження факту зупинки або обмеження ведення господарської діяльності, визначення причинно-наслідкового зв'язку, періоду збитків, базового сценарію діяльності у звичайних умовах ведення бізнесу та фактичного сценарію після її настання.

Тема 2. Втрата бізнесу та неможливість провадження господарської діяльності: ідентифікація події, формування доказової бази.

Тема розкриває практичні питання оцінки упущеної вигоди у випадках повної або часткової втрати бізнесу, зупинення виробництва, втрати доступу до активів, окупації, релокації, руйнування виробничих потужностей, втрати клієнтів, постачальників, ринків збуту або логістичних можливостей. У межах теми розглядається формування доказової бази: аналіз фінансової, податкової, бухгалтерської, договірної, виробничої, управлінської та ринкової інформації, яка підтверджує реальну здатність бізнесу генерувати дохід до настання події.

Тема 3. Практичні аспекти фінансового моделювання упущеної вигоди.

Тема присвячена практичним питанням розроблення фінансової моделі для обґрунтованого визначення розміру упущеної вигоди. У межах теми розглядається порядок формування прогностичних фінансових показників, аналіз доходів, витрат, грошових потоків та інших ключових параметрів діяльності підприємства, які впливають на результат розрахунку. Особлива увага приділяється аналізу історичних фінансових даних,

сезонності, динаміки продажів, маржинальності, рентабельності, виробничої потужності, потреби в оборотному капіталі, капітальних інвестицій, обґрунтованості прийнятих припущень. Також розглядаються питання приведення економічних вигід у часі шляхом дисконтування або компаундування залежно від дати оцінки, періоду збитків, характеру розрахунку та вимог Методики № 3904/1223.

Тема 4. Втрати, пов'язані з фінансовими інструментами та нематеріальними активами у структурі бізнесу.

Тема присвячена практичним питанням визначення втрат економічних вигід, пов'язаних із фінансовими інструментами, корпоративними правами, борговими вимогами, частками у бізнесі, нематеріальними активами, клієнтською базою, контрактними правами, ліцензіями, дозволами, діловою репутацією та іншими активами, що впливають на здатність підприємства генерувати дохід. У межах теми розглядаються джерела інформації, необхідні для підтвердження таких втрат, а також підходи до визначення очікуваних платежів, доходів, дивідендів, ліцензійних надходжень, роялті, комісій та інших майбутніх економічних вигід. Особлива увага приділяється правильному розмежуванню вартості активу, реальних збитків, упущеної вигоди та знецінення бізнесу з метою недопущення подвійного рахунку й необґрунтованого завищення розміру збитків.

Тема 5. Упущена вигода від втрати або обмеження використання об'єктів інтелектуальної власності.

Тема присвячена практичним питанням визначення упущеної вигоди, пов'язаної з неможливістю використання об'єктів інтелектуальної власності. У межах теми розглядаються підходи до підтвердження економічних вигід від використання ОІВ, аналіз ліцензійних договорів, ставок роялті, історичних доходів, ринкових аналогів, строку корисного використання, правового статусу об'єкта та ризиків втрати або обмеження його використання. Особлива увага приділяється тому, що розрахунок упущеної вигоди має ґрунтуватися на реальних, документально підтверджених можливостях отримання доходу, а не на абстрактному потенціалі об'єкта.

Тема 6. Розгляд практичних кейсів: розрахунок упущеної вигоди, побудова моделей, перевірка вихідних даних.

Тема має практичне спрямування та передбачає розгляд прикладів визначення розміру упущеної вигоди суб'єктів господарювання за різних обставин втрати або обмеження у діяльності. У межах теми аналізуються вихідні документи, фінансова звітність, договори, замовлення, виробничі показники, управлінські дані та інша інформація, необхідна для побудови розрахункової моделі. Особлива увага приділяється перевірці повноти, достовірності та логічної узгодженості вихідних даних, формуванню базового та фактичного сценаріїв діяльності, визначенню періоду збитків, розрахунку прогнозних показників, обґрунтуванню припущень і виявленню типових помилок, які можуть вплинути на достовірність результату оцінки.

Тема 7. Нюанси оцінки упущеної вигоди збиткових підприємств відповідно до Методики № 3904/1223.

Тема присвячена особливостям застосування Методики № 3904/1223 у випадках, коли суб'єкт господарювання за підсумками довоєнного періоду демонструвало збиткову діяльність. У межах теми розглядаються умови проведення оцінка упущеної вигоди щодо

таких підприємств, а також винятки для державних, комунальних підприємств або підприємств із державною часткою, що мають велике суспільне чи державне значення.

Тема 8. Типові помилки, виявлені при рецензуванні звітів та захист звіту з упущеної вигоди.

Тема присвячена аналізу помилок, які виявляються під час рецензування звітів про оцінку упущеної вигоди. Розглядаються підходи до правильного розкриття вихідних даних, припущень та обмежень, розрахунків, а також формування професійної позиції оцінювача для захисту висновків перед замовником, рецензентом, судом.

VII. ФОРМИ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ.

- Лекційні заняття.
- Дискусійні модулі з розбором практики та спірних питань.
- Практичні заняття.
- Аналіз фрагментів звітів, таблиць, вихідних даних і типових помилок.

VIII. ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ ТА КРИТЕРІЇ.

Вид контролю	Форма проведення	Шкала оцінювання
Поточний контроль	Присутність на заняттях, активна участь в обговореннях, розв'язання кейсів та виконання вправ.	Зараховано / Не зараховано
Підсумковий контроль	Тест	Зарахування тесту - 70% правильних відповідей

Після успішного складання всіх видів контролю, слухач отримує сертифікат національного університету «Киево-Могилянська академія» про завершення навчання за загальною професійною програмою підвищення кваліфікації оцінювачів «Загальні і спеціальні питання оцінки об'єктів нерухомого майна (нерухомості) та майнових прав на них», про що видається відповідний наказ президента НаУКМА, копія якого передається до Фонду державного майна України.